

Sygn. akt VIII Gz 143/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

Sędziowie: SO Agnieszka Kądziołka

SO Agnieszka Górka (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2013 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. T., A. T. i A. N. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w D.

o zapłatę

na skutek zażalenia powodów na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 22 lutego 2013 roku, sygn. akt XI GC 1377/12

postanawia:

I. oddalić zażalenie;

II. zasądzić solidarnie od powodów R. T., A. T. i A. N. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. kwotę 150 (stu pięćdziesięciu) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Sprawa z powództwa R. T., A. T. i A. N. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w D. toczyła się w elektronicznym postępowaniu upominawczym przed Sądem Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie. Powództwo zostało uwzględnione nakazem zapłaty z dnia 30 lipca 2012 r. Pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wywiodła sprzeciw od powyższego orzeczenia.

Po stwierdzeniu skutecznego wniesienia sprzeciwu, sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin – Centrum w Szczecinie.

Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 9 stycznia 2013 r. pełnomocnik powodów został wezwany do usunięcia braków formalnych pozwu złożonego drogą elektroniczną poprzez złożenie pełnomocnictwa, wykazanie dokumentem KRS, że osoba podpisująca pełnomocnictwo lub pozew jest umocowana do reprezentacji powodów, wymienienie i złożenie załączników oraz ich odpisu dla strony przeciwnej, w terminie dwutygodniowym pod rygorem umorzenia postępowania w trybie art. 505³⁷§1 k.p.c. Zobowiązanie zostało prawidłowo doręczone pełnomocnikowi powodów w dniu 25 stycznia 2013 r.

Postanowieniem z dnia 22 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie umorzył postępowanie (pkt 1) i zasądził od powodów solidarnych na rzecz pozwanej kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że we wskazanym terminie strona powodowa nie wykonała zobowiązania, zatem należy przyjąć, że nie uzupełniła braków formalnych w terminie. Mając zatem na uwadze treść art. 505³⁷§1 k.p.c. oraz fakt, iż przewodniczący wzywał do uzupełnienia braków formalnych pozwu wyznaczając termin dla dokonania tej czynności, który to termin upłynął bezskutecznie, postępowanie należało umorzyć.

Podstawę rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania stanowił fakt, że pozwana w sprzeciwie złożyła wniosek o zwrot kosztów procesu, a także brzmienie art. 108 § 1 k.p.c. i 98 k.p.c. Sąd pierwszej instancji uznał, że orzeczenie o umorzeniu postępowania jest niewątpliwie orzeczeniem kończącym sprawę w instancji i winno zawierać orzeczenie o kosztach procesu. Powód nie uzupełnił braków pozwu, co doprowadziło do umorzenia postępowania. W ocenie Sądu działanie takie należy uznać za jednoznaczne z przegraną przez powoda procesu. Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jej żądanie koszty niezbędne do celowej obrony praw, a tym samym koszty procesu. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika, ustalone na podstawie przepisu § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349) na kwotę 2.400 zł, powiększone o 17 złotych opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Powodowie wywiedli zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w części, to jest w zakresie pkt 2. Wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Orzeczeniu zarzucili naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art. 505³⁷§1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, wyrażające się w bezpodstawnym przyjęciu, iż umorzenie postępowania na podstawie art. 505³⁷§1 k.p.c. stanowi podstawę do zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu na zasadzie odpowiedzialności za jego wynik.

W uzasadnieniu skarżący podnieśli, że art. 505³⁷§1 k.p.c. nie zawiera unormowań w zakresie orzekania o kosztach postępowania w sprawie, która po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym przekazana została do sądu właściwości ogólnej pozwanego i przez ten sąd umorzona. Każde rozstrzygnięcie sądu winno natomiast znajdować oparcie w przepisach prawa. Brak jest natomiast podstaw do zastosowania w opisywanej sytuacji regulacji zawartej w art. 203 § 2 k.p.c., nie można bowiem nieuzupełnieniu braków formalnych pozwu przypisać skutków przewidzianych dla cofnięcia powództwa. Nieuzupełnienie braków formalnych co do zasady nie skutkuje obciążeniem strony przeciwnej kosztami procesu. Nadto w ocenie skarżących, gdyby zamiarem ustawodawcy było stworzenie możliwości żądania od powoda zwrotu kosztów procesu w przypadku umorzenia postępowania na podstawie art. 505³⁷§1 k.p.c., zostałyby to przewidziane w kolejnym przepisie. Skarżący uznali także, że umorzenie postępowania nie zamyka powodowi drogi do wszczęcia kolejnego postępowania o to samo roszczenie, zaś w takim postępowaniu może dojść do wydania wyroku, zasądzającego roszczenie na rzecz powoda.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o jego oddalenie oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym. Pozwana uznała, że zastosowanie w niniejszej sprawie art. 98 i 108 § 1 k.p.c. jest uzasadnione odesłaniem zawartym w art. 505²⁸ i 505²⁹ k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Nietrafna jest argumentacja powodów odwołująca się do braku szczególnego unormowania o kosztach procesu w przypadku umorzenia postępowania na skutek nieuzupełnienia braków formalnych pozwu wniesionego w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Mając na uwadze systematykę Kodeksu postępowania cywilnego należy zwrócić uwagę na fakt, że zasady dotyczące zwrotu kosztów procesu zostały uregulowane w Tytule V Koszty procesu. Dział I dotyczy zwrotu kosztów procesu

i zawiera przepisy ogólne, zawierające zasady obowiązujące przy orzekaniu o zwrocie kosztów postępowania. Podkreślenia wymaga, iż w dziale tym kwestia zasad obowiązujących przy orzekaniu o zwrocie kosztów postępowania została uregulowana w sposób kompleksowy. Co do zasady zatem, w razie wydawania rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania regułą jest stosowanie analizowanych przepisów wprost. Nie jest zatem konieczne, aby przy każdym z postępowań odrębnych zawarte były dodatkowe regulacje, wskazujące na obowiązek sądu wydania orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu. Obowiązuje zasada wynikająca z art. 108 § 1 k.p.c., nakazująca rozstrzygać o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie. Zastosowanie znajdują także uregulowania określające zasady ponoszenia tych kosztów przy odniesieniu do wyniku postępowania, zawarte w art. 98 i nast. k.p.c. Nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że zasady te nie obowiązują w postępowaniu prowadzonym w wyniku pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Zgodnie z brzmieniem art. 505²⁸ k.p.c., w postępowaniu określonym w rozdziale 1 działu VIII stosuje się przepisy o postępowaniu upominawczym z odrębnościami wynikającymi z niniejszego rozdziału. Brak stwierdzenia o odpowiednim stosowaniu przepisów oznacza, że art. 497¹-505 k.p.c. winny być stosowane wprost. Jednocześnie jednak z uwagi na brzmienie art. 13 § 2 k.p.c. nie zostało wyłączone, zarówno w postępowaniu upominawczym jak i elektronicznym postępowaniu upominawczym, stosowanie przepisów ogólnych o procesie. Twierdzenie takie jest zasadne wobec tego, iż ustawodawca wraz z dodaniem Działu VIII, w przepisach ogólnych dotyczących procesu wprowadził zmiany, mające na celu uwzględnienie specyfiki elektronicznego postępowania upominawczego. Wskazać należy chociażby na przepisy art. 17 pkt 4 k.p.c. czy 89 § 1 k.p.c. Nie dokonano zaś żadnych modyfikacji w ramach przepisów dotyczących kosztów procesu, co uzasadnia ich stosowanie wprost także w sprawach toczących się na podstawie przepisów o elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Odwołanie do przepisów dotyczących postępowania upominawczego oraz ogólne przepisy dotyczące postępowania cywilnego – procesu skłaniają do wniosku, iż nie jest konieczne umieszczanie odrębnych uregulowań dotyczących orzekania o kosztach procesu w przepisach regulujących postępowanie odrębne. Nietrafne są zatem argumenty powodów, jakoby taki zabieg uzasadniony był wobec założenia o racjonalnym ustawodawcy. Takie założenie nie oznacza konieczności tworzenia kompletnych, pełnych regulacji w odniesieniu do każdego z rodzaju postępowań, przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego, a także w odniesieniu do każdego z możliwych do wydania w jego ramach orzeczenia. Wystarczające w tym zakresie jest istnienie przepisów wspólnych, znajdujących zastosowanie we wszystkich postępowaniach, a przy tym wyraźne uregulowanie i wskazanie odstępstw od ogólnych reguł, obowiązujących w określonym postępowaniu odrębnym. Nie znajduje zatem uzasadnienia przekonanie powodów, jakoby wobec zaniechania umieszczenia regulacji dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach w art. 505³⁷ § 1 k.p.c., brak było podstaw do wydania orzeczenia w tym zakresie przy umorzeniu postępowania na podstawie wskazanego przepisu.

Nie budzi bowiem wątpliwości okoliczność, że postępowanie o umorzeniu postępowania w całości jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie. Bez znaczenia przy tym pozostaje okoliczność, że nie ma ono charakteru merytorycznego, nie zostaje poprzedzone badaniem zasadności stanowiska stron. Brzmienie art. 108 § 1 k.p.c. nie daje podstaw do rozróżnienia - na potrzeby orzekania o kosztach - orzeczeń zapadłych po merytorycznym rozpoznaniu sprawy oraz orzeczeń o charakterze formalnym, nie zawierających rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Zasadne jest zatem orzekanie o kosztach procesu zarówno w razie orzekania o zasadności powództwa, jak i w razie umorzenia postępowania.

Nie ma racji strona powodowa, iż obowiązek zamieszczenia w postępowaniu o umorzeniu postępowania rozstrzygnięcia o kosztach procesu wynika wyłącznie z brzmienia art. 203 § 2 k.p.c. Odnosi się on bowiem do obowiązku zwrotu przez powoda kosztów na rzecz pozwanego. Nie może jednak umknąć uwadze okoliczność, iż w razie uznania, że wytoczenie powództwa było konieczne i zapłata należności nastąpiła po jego wszczęciu, to pozwany zostaje uznany za stronę przegrywającą spór i ponosi koszty procesu stosownie do brzmienia art. 98 k.p.c. Podstawy rozstrzygnięcia o kosztach nie stanowi wówczas przepis art. 203 § 2 k.p.c., który zawiera regulację szczególną, stanowiącą wyjątek od ogólnie obowiązującej zasady.

W tym miejscu zauważyć również trzeba, że postępowanie toczące się po przekazaniu sprawy do sądu właściwości ogólnej po skutecznym złożeniu sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym jest kontynuacją elektronicznego postępowania upominawczego. Toczy się ono według przepisów o procesie, co uzasadnia konieczność dostosowania pozwu do wymogów formalnych, obowiązujących w procesie. Uzasadnia to również stosowanie także na tym etapie postępowania reguł dotyczących zwrotu kosztów procesu.

Słusznie zwracają uwagę skarżący, iż umorzenie postępowania nie zamyka im drogi do wszczęcia kolejnego postępowania, którego przedmiotem będzie to samo roszczenie. Okoliczność ta pozostaje jednak bez wpływu na zasady rozstrzygania o kosztach. Podobnie, możliwość wytoczenia kolejnego powództwa o to samo roszczenie nie wyłącza obowiązku rozstrzygnięcia o kosztach postępowania umorzonego na skutek cofnięcia pozwu. Przedstawiając stanowisko, dotyczące możliwości wystąpienia z kolejnym powództwem o to samo roszczenie, strona powodowa zdaje się utożsamiać skutki umorzenia postępowania na podstawie art. 505³⁷§1 k.p.c. ze zwrotem pozwu na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. Sytuacji tych nie sposób jednak ze sobą zestawiać, skoro w drugiej z nich pismu procesowemu nie można nadać biegu i strona pozwana nie ma świadomości co do jego złożenia. Pozew złożony w elektronicznym postępowaniu upominawczym został zaś prawidłowo doręczony pozwanej i jego treść była przedmiotem merytorycznej analizy sądu, co doprowadziło do wydania nakazu zapłaty. Bez znaczenia w tym kontekście pozostaje okoliczność, że nakaz zapłaty utracił moc. Nie niweczy to faktu, iż spór zawisł pomiędzy stronami niniejszego postępowania.

Należy mieć przede wszystkim na względzie fakt, iż na gruncie niniejszego postępowania pozwana wdała się w spór. W związku z otrzymaniem nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym ustanowiła pełnomocnika procesowego, zaś ten w imieniu pozwanej złożył sprzeciw od nakazu zapłaty. W efekcie zatem to działania podjęte przez pozwaną doprowadziły do utraty mocy przez nakaz zapłaty. Nie można zatem odmówić pozwanej uprawnienia do domagania się zwrotu kosztów, w związku z tym powstałych. Umorzenie postępowania nastąpiło niewątpliwie z przyczyn leżących po stronie powodowej. To powodowie zaniechali bowiem uzupełnienia braków pozwu i to ich postawa doprowadziła do wydania postanowienia z dnia 22 lutego 2013 r. Prowadzi to do konstatacji, że to powodowie zainicjowali postępowanie, a następnie nie wyrazili woli jego kontynuacji. W takiej sytuacji nieuzasadniona byłaby odmowa zwrotu kosztów na rzecz pozwanej, której uczestnictwo w procesie było konsekwencją inicjatywy powodów.

Reasumując, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż zastosowanie przez Sąd Rejonowy przepisów dotyczących zwrotu kosztów w procesie było zasadne. Prawidłowo zatem zawarto w postanowieniu o umorzeniu postępowania rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

W związku z tym na podstawie art.385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił zażalenie.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte zostało na przepisach art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. W związku z oddaleniem zażalenia i zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania koszty postępowania poniesione przez pozwaną winni ponieść skarżący. Przyznana pozwanej kwota 150 zł stanowi równowartość wynagrodzenia pełnomocnika, ustalonego na podstawie §6 pkt 3 w zw. z §12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. 2013 rok, poz. 490).